

B O S N A I H E R C E G O V I N A
Federacija Bosne i Hercegovine
Ured za reviziju budžeta-proračuna F BiH
Sarajevo
UR-007;019;022-02/02

IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKOG-FINANCIJSKOG IZVJEŠTAJA
Na dan 31. decembra 2001 godine

KORISNIK : FEDERALNO MINISTARSTVO ODBRANE

Sarajevo April 2002. godine

URED ZA REVIZIJU BUDŽETA F BiH

MENADŽMENTU FEDERALNOG MINISTARSTVA ODBRANE F BiH

MIŠLJENJE REVIZORA

1. Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja i poslovanja (uključujući odluke rukovodstva) u **FEDERALNOM MINISTARSTVU ODBRANE F BiH**, za finansijsku 2001. godinu. Naša odgovornost je da u skladu sa opšteprihvaćenim revizijskim standardima i standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizorskih institucija – INTOSAI, izvršimo godišnju reviziju finansijskih izvještaja, izdamo izvještaj zasnovan na našem pregledu, u skladu sa Službenim novinama 48/99 FBiH.
2. Reviziju smo obavili u skladu sa generalno prihvaćenim revizijskim standardima i INTOSAI standardima. Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i obavimo, s ciljem postizanja razumne osnove za procjenu, da li finansijski izvještaji predstavljaju tačan i istinit prikaz poslovanja tokom godine i stanja na kraju godine. Odgovornost menadžmenta FEDERALNOG MINISTARSTVA ODBRANE je da ispuni svoje zakonske obaveze na efektivan način i u saglasnosti sa pozitivnim zakonima i propisima. Menadžment FEDERALNOG MINISTARSTVA ODBRANE je, također, odgovoran za finansijske izvještaje. Naša odgovornost je da damo mišljenje o tim izvještajima.
3. Nakon obavljene revizije skrećemo pažnju na sljedeće :
 - a) Dokumentacija koja je vezana za poslovanje H.komponente, za period do preuzimanja dužnosti od strane novog menadžmenta, je bila nedostupna;
 - b) Nije vršeno cjelovito knjigovodstveno evidentiranje stalnih sredstava i nije obračunavana ispravka vrijednosti za stalna sredstva u obje komponente (Iz finansijskih izvještaja se ne može utvrditi prava vrijednost stalnih sredstava);
 - c) Sprovođenje Uredba o nabavci roba, usluga i ustupanju radova za period do preuzimanja dužnosti od strane novog menadžmenta kod H.komponente nismo mogli utvrditi zbog ne dostupnosti dokumentacije, Službene novine F BiH 31/98;
 - d) Isplaćivanje naknada za smještaj uposlenika u H.komponenti, koje nisu u skladu sa Članom 16. Uredbe o naknadama i drugim materijalnim pravima rukovoditelja izvršnih organa vlasti F BiH, Službene novine F BiH 44/98 (Saglasnost Premijera i njegovog Zamjenika).
 - e) Nisu vraćani vlastiti prihodi na budžet suprotno Članu 18. Zakona o izvršenju budžeta Službene novine F BiH 18/01;
 - f) Prekoračenje rebalansom planiranih sredstava za iznos od 73.284.362 KM (Najvećim dijelom se odnose na obaveze iz prethodnih godina, koje nisu bile uknjižene).

Po našem mišljenju, pored činjenice što zbog navedenog pod 3. a) i b) izvještaji ne daju istinit i fer pregled položaja FEDERALNOG MINISTARSTVA ODBRANE na dan 31.12.2001. godine, Kodeks o profesionalnom ponašanju revizora (pravilo 203) dozvoljava revizoru da pod određenim neuobičajenim okolnostima ne izrazi negativno mišljenje o izvještajima, kako za navedno pod a) (Uposleni tvrde da se ni u jednoj vojsci u svijetu uz materijalni popis stalnih sredstava ne vrši i finansijsko sravnjenje prilikom popisa stalnih sredstava, pa smo dali preporuku da se pokrene

inicijativa za donošenje posebnih zakonskih okvira za Federalno ministarstvo odbrane za navedeno) tako i za navedeno pod b) (Dokumentacija nije bila dostupna zbog poznatih događanja koji su prethodili dolasku novog menadžmenta , a u vezi su sa statusom H.komponente vojske F BiH). Ovakav stav o suzdržavanju davanja negativnog mišljenja revizori su zauzeli iz razloga što su u odnosu na prethodnu reviziju vidni pozitivni pomaci u poslovanju Federalnog ministarstva odbrane. Sem za navedeno izvještaji pružaju dovoljno pouzdane informacije o položaju i stanju ministarstva uz posebno isticanje navoda koji su navedeni pod tačkom 3. c) , d) , e) i f). U vezi uočenih navoda mišljenja smo da ih obavezno treba uskladiti sa zakonskim okvirima.

Zamjenik generalnog revizora

Generalni revizor

Branko Kolobarić , dipl.oec.

mr.sc. Ibrahim Okanović , dipl.oec.

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI BUDŽETA FEDERALNOG MINISTARSTVA ODBRANE F BiH

UVOD

Tim Ureda za reviziju F BiH u sastavu Velić Fuad , Barbarić Dubravka i Novak Jadranka je obavio reviziju u skladu sa Zakonom o reviziji budžeta F BiH (Službene novine F BiH 48/99) u periodu 25.03.2002. godine 12.04.2002. godine , a istom su obuhvaćeni finansijski izvještaji za 2001. godinu Federalnog ministarstva odbrane.

Tim Ureda za reviziju je u toku trajanja revizije posvetio posebnu pažnju da ostane nezavisan prema korisniku kod kojeg je vršena revizija. Kod korisnika smo nastojali stvoriti razumijevanje naše uloge i funkcije pa smo na taj način informacije , koje smo tražili od korisnika , **dobili slobodno i iskreno** i u saglasnosti sa INTOSAI standardima , koji definišu **nezavisnost revizora ali i institucije koju oni predstavljaju**.

Tim Ureda za reviziju je vodio posebnu brigu o primjenjivanju najkvalitetnije metodologije i prakse , s toga što su obaveze i odgovornosti Ureda za reviziju , ali i revizora kao njegovog sastavnog dijela jako bitne za **koncept javne odgovornosti** , u skladu sa INTOSAI standardima koji definišu **nadležnosti i dužnu pažnju revizora i institucije koju oni predstavljaju**.

OPĆI PODACI

FEDERALNO MINISTARSTVO ODBRANE sastoji se od dvije odvojene cjeline (komponente) koje vode dva odvojena knjigovodstva i prave konsolidovane finansijske izvještaje koje podnose nadležnom organu. **Isti u skladu sa Zakonom o odbrani (Službene novine F BiH 15/96)** obavlja upravne , stručne i stožerne poslove u oblasti odbrane , utvrđene ovim i drugim Federalnim zakonom i propisima , a naročito : prati , usklađuje i provodi utvrđenu politiku i smjernice i osigurava izvršenje Federalnih zakona i drugih propisa u oblasti odbrane ; obavlja poslove vojne evidencije , regrutovanja , popunu i mobilizaciju vojske Federacije i druge poslove vojne obaveze kao i popune vojnim obaveznicima civilne zaštite , državnih tijela , preduzeća i drugih pravih osoba ; obavlja upravne i organizacijske poslove i zadaće vojske Federacije ; rješava pitanja boraca i invalida rata ; upravlja i koristi sredstva namjenjena za potrebe vojske Federacije ; planira istraživanje i razvoj vojne opreme (MVO) ; organizira i koordinira proizvodnju MVO ; utvrđuje vojne standarde ; ugovara uvoz i izvoz sredstava MVO i dr. ; osigurava , čuva i obnavlja rezervne proizvode posebne namjene ; utvrđuje elemente za procjenu ugroženosti teritorija Federacije ; utvrđuje ratnu i mirnodopsku formaciju vojske Federacije u skladu sa aktom o organizaciji vojske Federacije ; obnaša i druge poslove i zadatke u oblasti odbrane koje su mu stavljene u ovlaštenje zakonom i drugim Federalnim propisima.

Federalno ministarstvo odbrane se finansira iz budžeta i vlastitih prihoda. Prosječan broj zaposlenih u Federalnom ministarstvu odbrane je u 2001. godini bio 24.202 uposlenika. Federalno ministarstvo odbrane obavlja poslovanje u prostorima čije vlasništvo nije regulisano (Službenim listom 24/96 Republike BiH definirano je samo pravo korištenja navedenih prostora).

CILJ REVIZIJE

Cilj tima Ureda za reviziju budžeta F BiH je bio , da planira i izvrši reviziju finansijskih izvještaja FEDERALNOG MINISTARSTVA ODBRANE sa ciljem pribavljanja realne osnove kako bi se izvršila procjena tačnosti i korektnosti godišnjeg izvještaja. Naš stav i mišljenje , koji iznosimo u izvještaju su isključivo naša odgovornost.

Mišljenja smo , da su ciljevi revizije , koje smo postavili prilikom otpočinjanja revizije ispunjeni. Tim Ureda za reviziju je na ovaj način postavljanjem ciljeva posebnu pažnju posvetio primjeni INTOSAI standarda , koji definišu : planiranje , nadzor i pregled , proučavanje i procjenjivanje interne kontrole , usaglašenost s primjenjenim zakonskim propisima , revizijski dokaz i analizu finansijskih izvještaja , kako će u daljem tekstu biti navedeno.

NALAZI I PREPORUKE

Menadžment i sistem internih kontrola

Tokom obavljanja revizije , tim Ureda za reviziju je uočio da u poslovanju FEDERALNOG MINISTARSTVA ODBRANE u pojedinim slučajevima **ne dosljedno** funkcioniše sistem pisanih internih kontrola u dijelu radnji koje se obavljaju unutar kolektiva :

- U H.komponenti su **isplaćivane naknade uposlenicima za smještaj bez saglasnosti Premijera i Zamjenika premijera** , suprotno Članu 16. Uredbe o naknadama i drugim materijalnim pravima rukovoditelja izvršnih organa vlasti F BiH i službenika federalnih ministarstava i drugih tijela feralne uprave Službene novine F BiH 44/98;
- U Federalnom ministarstvu odbrane u obje komponente **nisu vraćani vlastiti prihodi na budžet** , suprotno Članu 18. Zakona o izvršenju budžeta Službene novine F BiH 18/01;
- **Stalna sredstva nisu cjelovito evidentirana** (Iz izvještaja se ne može utvrditi pravo finansijsko stanje stalnih sredstava);
- **Dio dokumentacije za H.komponentu nije dostupan** (Dokumentacija za period do preuzimanja dužnosti novog menadžmenta za H.komponentu nije dostupna).

Preporuka :

Smatramo da je ne dosljedno funkcionisanje sistema internih kontrola u pojedinim slučajevima prouzrokovalo kršenje navedenih propisa i nastajanje navedenih nepravilnosti. S toga preporučujemo da se sistem internih kontrola , sem formalnog postojanja i suštinski u budućnosti dosljedno provodi.

Usklađenost sa zakonskim propisima

Revizijom je utvrđeno da se Menadžment Federalnog ministarstva odbrane u poslovanju **nije dosljedno pridržavao zakonskih propisa** kao što su :

- **Uredba o postupku nabave robe , usluga i ustupanju radova za H.komponentu** (Ne postoje sklopljeni ugovori na osnovu tendera sa dobavljačima niti je prikupljano više ponuda pri nabavci robe);
- **Član 18. Zakona o izvršenju budžeta , Službene novine F BiH 18/01** (Ne vraćanje vlastith prihoda na budžet za obje komponente);
- **Službene novine 61/01 planirana sredstva za 2001. godinu rebalansom** (Prekoračenje budžeta za obje komponente u iznosu od 73.284.362 KM);

- Član 16. Službene novine F BiH 44/98 (Ne poštivanje Uredbe o naknadama i drugim materijalnim pravima rukovodilaca vlasti F BiH donošenjem odluka od strane Ministra bez saglasnosti Premijera i njegovog Zamjenika u suprotnosti sa Članom 16. Službene novine F BiH 44/98).

Preporuka :

Smatramo da je menadžment Federalnog ministarstva odbrane prekršio navedene propise i da se u budućnosti navedene nepravilnosti moraju otkloniti i uskladiti sa navedenim propisima.

Izvršenje budžeta

Prema budžetu za 2001. godinu , ukupno **planirani prihodi iznosili su 323.200.000 KM** Službene novine FBiH 61/01 i to u jednom iznosu bez planiranja rashoda po pojedinim stavkama. **Iskazani su rashodi u iznosu od 396.484.362 KM.** Na osnovu iznesenih podataka može se vidjeti da je Federalno ministarstvo odbrane iskazalo veće rashode od planiranih rashoda rebalansom. To povećanje je bilo moguće iskazati dijelom zbog ostvarenja vlastitih prihoda , a dijelom pravljenja deficita (ukalkulisane su razlike doprinosa do punih doprinosa za plaće za prošle godine).

Preporuka :

Pored evidentnog prekoračenja planiranog budžeta smatramo da ovdje još treba istaći da su sredstva koja su planirana rebalansom i usvojena od strane Parlamenta F BiH za Federalno ministarstvo odbrane , iskazana u jednom iznosu , bez planiranja po pojedinim kategorijama. Na taj način je otežano praćenje izvršenja budžeta , pa smo mišljenja da bi u budućnosti planirana sredstva trebalo raščlaniti po kategorijama radi efikasnijeg praćenja izvršenja budžeta.

Prihodi :

Specifikacija ostvarenih prihoda u 2001. godini :

Opis	Planirano	Ostvareno	Index
1	2	3	4
Redovne doznake iz budžeta za odbranu	290.200.000	290.200.000	100
Transfer za PIO i MIO za dop.iz preth.god.	27.800.000	18.400.000	66
Rekonstrukcija i adaptacija	5.200.000	5.739.650	110
Prihodi od imovine		1.944.410	
Prihodi od skloništa		1.972.967	
Ostali prihodi od imovine		50.000	
Prihodi od novčanih kazni		13.526	
UKUPNO :	323.200.000	318.318.553	98

U finansijskim izvještajima Federalno ministarstvo odbrane je **iskazalo ukupne prihode iz budžeta u iznosu od 281.698.898 KM.** Revizijom je utvrđeno da je **iz budžeta Federalnom ministarstvu odbrane u 2001. godini doznačeno 314.339.650 KM , tako da ukupni prihodi Federalnog ministarstva odbrane zajedno sa vlastitim приходima iznose 318.318.553 KM.** Iz navedenog proizilazi da su u finansijskim izvještajima doznake iz budžeta iskazane u manjem iznosu od stvarnih za **32.640.752 KM.** Ta razlika između iskazanih i stvarno doznačenih sredstava iz budžeta se odnosi na :

- Sredstva koja su doznačena na Hercegovačku banku , a nisu knjižena u iznosu od **21.674.600 KM.**

- Dio sredstava koja su doznačena iz budžeta za doprinose za plaće za prethodne godine , ali je **doznaka izvršena direktno na PIO i MIO mimo Federalnog ministarstva odbrane u iznosu od 6.400.000 KM.**
- Sredstva koja su na kraju godine vraćena na budžet u skladu sa Uredbom o načinu rada trezora (Službene novine 23/00) u iznosu od 4.566.152 KM.
- Sredstva koja su vraćena od Vojnih uprava , na kraju godine , na budžet u iznosu od 24.086 KM.

Preporuka :

Iz navedenog se jasno vidi struktura razlike između iskazanih prihoda u finansijskim izvještajima i stvarno doznačenih sredstava iz budžeta. Smatramo da se ovaj nesklad prije sačinjavanja finansijskih izvještaja trebao otkloniti. Također treba istaći da je člankom 34. Zakona o budžetu F BiH definisano da se godišnji budžet izvršava do 31.12. fiskalne godine. Odluka Vlade F BiH broj 77/2002 o produžetku fiskalne godine je uticala na izvršenje proračuna , tako što su neki prihodi i rashodi koji nisu trebali biti obuhvaćeni u ovim finansijskim izvještajima obuhvaćeni , što nije u skladu sa Zakonom o budžetu F BiH Službene novine F BiH 20/98. Mišljenja smo , da se navedene nepravilnosti u budućnosti ne bi smjele ponavljati , jer na ovaj način prihodi nisu realno iskazani.

Rashodi :

Specifikacija ostvarenih rashoda u 2001. godini :

Opis 1	Ostvareno 2
Plaće i naknade troškova zaposlenih	265.441.607
Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	59.457.216
Putni troškovi	845.257
Izdaci za energiju	4.908.613
Izdaci za komunalne usluge	1.570.361
Nabavka materijala	46.734.799
Izdaci za usluge prevoza i goriva	2.480.913
Unajmljivanje imovine i opreme	958.810
Izdaci za tekuće održavanje	8.246.881
Izdaci osiguranja i usluga platnog prometa	689.502
Ugovorene usluge	2.577.408
Tekući grantovi	2.572.995
UKUPNI RASHODI :	396.484.362

Kako se vidi iz tabele za rashode ne postoji kolona planirana sredstva. Razlog za to je planiranje budžeta za Federalno ministarstvo odbrane u jednoj stavki. Ovdje je potrebno istaći da je tim Ureda za reviziju metodom uzorka izvršio uvid u dokumentaciju koja se odnosi na rashode koji su navedeni u tabeli. U toku revizije kod plaća , naknada i doprinosa , nabavke materijala , izdataka za tekuće održavanje , ugovorenih usluga i tekućih grantova smo uočili :

- a) Uvidom u koeficijente za plaće uposlenih metodom uzorka utvrđeno je da su koeficijenti usklađeni sa Pravilnikom o plaćama i uvećani su u skladu sa Zakonom o odbrani na osnovu posebnih uslova rada. Međutim , **visina osnovica za plaće za dvije komponente su različite i također uvećane u odnosu na postojeći propis (zaključak Vlade F BiH).** Uvidom u dosije

usposlenih utvrđeno je da **nedostaje pojedina dokumentacija za uposlene u H.komponenti** , a kako je utvrdio i inspekcijski tim Federalnog ministarstva pravosuđa svojim Zapisnikom broj : 04-05-4-5234/01 od 13.02.2002. godine u koji smo imali uvid. Utvrđeno je da su vršene isplate pojedinim uposlenim u H.komponenti , a odnose se na **naknade za troškove smještaja koje nisu u skladu sa postojećim propisom**. Naime , takve isplate se mogu vršiti samo uz saglasnost i odobrenje Premijera i Zamjenika Premijera Vlade F BiH što ovdje nije bio slučaj. Utvrdili smo da određena prepiska postoji u smislu da se ovlaštenja za takve isplate prenesu na Federalnog ministra odbrane. Međutim od strane Premijera i njegovog Zamjenika je odgovoreno da takve mogućnosti ne postoje , ali da je moguće pokrenuti Parlamentarnu proceduru za izmjenu tog zakona (**isplate za naknade smještaja za prosječno 184 uposlena koji su primali ove naknade iznose 513.246 KM u 2001. godini**).

Preporuka :

Mišljenja smo da osnovicu za plaće za dvije komponente treba uskladiti i kompletirati dosije uposlenih u H.komponenti. Također smo mišljenja da se naknade za smještaj u H.komponenti moraju uskladiti sa navedenom Uredbom.

- b) Kod nabavke materijala kod H.komponente nije poštivana Uredba o nabavi robe , usluga i ustupanju radova (nisu raspisivani tenderi i prikupljano više ponuda kao i sklopljeni ugovori sa dobavljačima). Po dolasku novog menadžmenta i taj proces provođenja navedene Uredbe je pokrenut tako da se sada u 2002. godini Uredba u cjelosti poštuje (Tim Ureda za reviziju se uvjerio da postoje sklopljeni ugovori sa najpovoljnijim ponuđačima , da su raspisivani tenderi i prikupljano više ponuda). Iznos od 46.734.799 KM za nabavku materijala se najvećim dijelom odnosi na : hranu za vojsku i regrute 20.490.322 KM , obrasci i papir 1.983.103 KM , odjeća za vojsku 4.185.357 KM , materijal za čišćenje 488.082 KM , doznake nižim potrošačkim jedinicama za materijal za održavanje (vojska) 15.177.000 KM.
- c) Izdaci za usluge prevoza i goriva se odnose na prevoz regruta , vojske , ogrevno drvo u cijelom iznosu od 2.480.913 KM.
- d) Izdaci za tekuće održavanje se odnose na održavanje zgrada , vozila , cesta u cijelom iznosu od 8.246.881 KM. Tu je uključeno i dovršenje objekta u Rajlovcu.
- e) Kod ugovorenih usluga u dijelu koji se odnosi na sklapanje ugovora o djelu utvrđeno je da se u H.komponenti ne obačunavaju propisani porezi i doprinosi. Iznos sklopljenih ugovora o djelu je 17.799 KM. Porezi i doprinosi koji nisu obračunati iznose 7.119 KM. Iznos ugovorenih usluga u najvećem dijelu čine : medijske usluge 119.342 KM , reprezentacija 118.227 KM , stručno obrazovanje 223.100 KM , kompjuterske usluge i autorski honorari 246.000 KM , medicinske usluge i pregled regruta 1.278.000 KM.
- f) Tekuće grantove čine kod Bošnjačke komponente sudska izvršenja 1.876.660 KM i kod H.komponente pozajmice koje će detaljno biti opisane u poglavlju potraživanja.

Preporuka :

Menadžment FEDERALNOG MINISTARSTVA ODBRANE se nije pridržavao odredbi Zakona o budžetu za 2001. godinu u pogledu ostvarivanja rashoda koji su planirani rebalansom. U skladu sa navedenim menadžment je vlastite prihode koristio za izmirenje rashoda koji nisu planirani rebalansom i stvarao je obaveze u iznosu većim od planiranih. U toku revizije utvrdili smo da menadžment čini napore da izjednači plaće u obje komponente , da kompletira dosijea , da provodi

Uredbu o nabavi roba , usluga i ustupanju radova. Upućujemo da u narednom periodu menadžment otkloni nepravilnosti vezane za obračunavanja poreza i doprinosa na ugovore o djelu i da isplatu naknada za troškove smještaja uskladi sa važećim zakonskim propisima.

Stalna sredstva

Izvršen je uvid u sve segmente vezane za stalna sredstva kao što su : evidentiranje stalnih sredstava , knjiženje nabavki stalnih sredstava , obračun amortizacije stalnih sredstava , popis stalnih sredstava , knjiženje viškova i manjkova , poštivanje Zakonske uredbe o nabavci stalnih sredstava.

Revizijom je utvrđeno da je izvršeno djelomično evidentiranje stalnih sredstava. Za H.komponentu na stalnim sredstvima postoji samo evidencija nabavki od perioda preuzimanja dužnosti novog menadžmenta. Obračun amortizacije stalnih sredstava uopšte se ne radi za cijelo ministarstvo. Popis stalnih sredstava izvršen je samo u naturalnim pokazateljima. Na popisu se ne iskazuje finansijska vrijednost stalnih sredstava i nije vršeno sravnjenje sa knjigovodstvenim stanjem. Viškovi i manjkovi iskazani na popisu nisu provedeni u knjigovodstvu. Revizijom je utvrđeno da za H.komponentu u prvoj polovini godine nije poštivana Uredba o nabavi robe , usluga i ustupanju radova. Iz razgovora sa uposlenim saznali smo , da nije postojala mogućnost provođenja navedene Uredbe po samom dolasku novog menadžmenta , ali u narednom periodu započete su aktivnosti oko provođenja iste.

Preporuka :

Potrebno je u narednom periodu definisati problem cjelovitog evidentiranja stalnih sredstava. Opšti propisi koji definišu cjelovito evidentiranje stalnih sredstava su jasni. Ako ih nije moguće provesti , s obzirom na specifičnosti odbrane , mora se obezbjediti zakonski okvir za njihovo specifično evidentiranje. U tom smislu preporučujemo da se u budućnosti obezbjede ti okviri , jer način na koji se stalna sredstva sada evidentiraju , ne omogućava tačan uvid u finansijsko stanje stalnih sredstava.

Novčana sredstva

Cjelokupno poslovanje Federalnog ministarstva odbrane obavljano je preko više žiro-računa u više banaka i blagajni koje su organizirane u sjedištu i vojnim okruzima. **Revizijom je utvrđeno da su stanja na računima i blagajnama svedena na nulu na kraju godine u skladu sa Uredbom o načinu rada trezora (Službene novine F BiH 23/00) , sem računa u Hercegovačkoj banci.**

Preporuka :

U toku revizije tim Ureda za reviziju je utvrdio da su na Hercegovačkoj banci ostala blokirana novčana sredstva u iznosu 7.575.857,74 KM (Izvod banke broj 24 od 05.04.01. godine). Preporučujemo menadžmentu da u narednom periodu obrati posebnu pažnju vraćanju navedenih sredstava.

Potraživanja

Revizijom je utvrđeno da je Federalno ministarstvo odbrane iskazalo potraživanja u ukupnom iznosu od 726.509 KM kako slijedi :

Specifikacija potraživanja na dan 31.12.2001. godine :

Opis	B.komponenta	H.komponenta
1	2	3
Avans za špediterske usluge		16.700
Školovanje Amerika		5.946
Potraživanje od uposlenih	1.915	7.502
Pozajmica Vitezit		500.000
Pozajmica Branitelji Travnik		194.444
UKUPNO :	1.915	724.592

U toku revizije tim Ureda za reviziju je izvršio uvid u dokumentaciju koja je u vezi sa pozajmicama navedenim u tabeli :

- Pozajmica za Branitelji Travnik regulisana je odlukom broj : 13-01-482/01 od 08.08.2001. godine. Za donešenu odluku postoji ocjena pravne valjanosti nacrtu Ugovora o pozajmici novčanih sredstava broj 17-sl. 69/01 od 14.08.2001. godine , koju je potpisala v.d. Zamjenik pravobranitelja Federalnog ministarstva odbrane , pozivajući se na Članak 7. Tačka 16. Pravilnika o unutrašnjem ustrojstvu Federalnog ministarstva odbrane i Članka 9. Pravilnika o radu Pravobraniteljstva Federalnog ministarstva odbrane , ocjenjujući Ugovor o pozajmici kao pravno valjan.
- Pozajmica «VITEZIT» d.o.o. Vitez je regulisana sačinjenim ugovorom broj :01-03-281/01 od 27.04.2001. godine.

Preporuka :

Preporučujemo da se obezbjedi potpuni nadzor za vraćanje ovih sredstava , u smislu odgovornosti raspolaganja javnim prihodima. Pravni osnov za navedene pozajmice u zakonskim propisima nismo našli i mišljenja smo da ministarstvo nije smjelo pozajmiti navedena sredstva bez obzira na postojanje ugovora i odluka.

Obaveze

Revizijom je utvrđeno da je Federalno ministarstvo odbrane po završnom računu za 2001. godinu postupilo po preporukama iz našeg prethodnog izvještaja za 2000. godinu , a odnosile su se na uknjiženje svih ne uknjiženih obaveza koje su zasnovane na vjerodostojnoj dokumentaciji.

Uknjižene su kako slijedi :

a) Bošnjačka komponenta kratkoročne obaveze :

Pozicija	Iznos u KM
Obaveze prema dobavljačima	2.919.327
Obaveze po osnovu plaća po punim doprinosima za 2001. godinu	65.870.577

b) Hrvatska komponenta kratkoročne obaveze :

Pozicija	Iznos u KM
Obaveze prema dobavljačima	1.288.927
Obaveze po osnovu plaća po punim doprinosima za 2001. godinu	35.636.778

Ukupno kratkoročne obaveze Bošnjačka komponenta i Hrvatska komponenta :

Pozicija	Iznos u KM
Obaveze prema dobavljačima	4.208.254
Obaveze po osnovu plaća po punim doprinosima za 2001. godinu	101.507.355
UKUPNO KRATKOROČNE OBAVEZE	105.715.609

Za Bošnjačku komponentu u dugoročnim obavezama postoji uknjiženo : razlika doprinosa do punih doprinosa za 1998, 1999, i 2000. godinu u iznosu 263.186.209 KM , obaveza prema dobavljaču u skladu sa Protokolom «Bašbunar» u iznosu 907.718 KM.

Postoje odluke Vlade F BiH o uplati doprinosa po povlaštenoj stopi , gdje stoji da će se uplata razlike po važećim stopama (punim stopama) izvršiti po obezbjeđivanju potrebnih sredstava.

Za Hrvatsku komponentu ovi podaci ne postoje (nije dostupna dokumentacija).

Potrebno je istaći , da u navedene podatke nisu uključene obaveze po tzv. ratnim obavezama na koje je proglašen moratorij , koji je donijela Vlada F BiH. Iznos od 313.840.792 KM odnosi se na Bošnjačku komponentu , dok za Hrvatsku komponentu ne postoje podaci.

U toku revizije je utvrđeno da je na obavezama za dobavljača «Eurotriko» duplo proknjižen iznos od 117.250 KM.

Isto tako je utvrđeno da su ostale ne zatvorene obaveze za doprinose na plaće u iznosu od 9.406.819,72 KM. Razlog za ne zatvaranje je taj što je iz budžeta F BiH direktno doznačen navedeni iznos na PIO i MIO mimo Federalnog ministarstva odbrane.

Preporuka :

Mišljenja smo da se status obaveza , po razlici doprinosa po povlaštenim stopama do punih doprinosa , kao i za tzv. ratne obaveze , treba definisati između nadležnog ministarstva i Vlade F BiH. Ističemo mogućnost postojanja obaveza za H.komponentu za period prije dolaska novog menadžmenta. Naime , takve obaveze nisu uknjižene zbog ne dostupnosti dokumentacije i sporadično se pojavljuju slučajevi kada po sudskim izvršenjima stižu pojedini nalozi na naplatu iz tog perioda. Preporučujemo da se u narednom periodu taj problem svakako riješi , radi utvrđivanja svih nastalih obaveza u **FEDERALNOM MINISTARSTVU ODBRANE**.

Također je potrebno da se u ministarstvu isknjiži duplo proknjiženi iznos od 117.250 KM , kao i ne zatvoreni doprinosi u iznosu od 9.406.819,72 KM.

Računovodstvo

U oblasti računovodstvene evidencije uočeni su nedostaci koji utiču na istinit i fer prikaz u finansijskim izvještajima , a odnose se na nedostupnost dokumentacije za H. Komponentu za period januar-maj 2001. godine do dolaska novog menadžmenta. Mišljenja smo da je knjigovodstvo B. komponente u 2001. godini bilo nepotrebno podijeljeno u više dijelova , tako da je bilo usložnjeno evidentiranje promjena kao i sami uvid u dokumentaciju. U toku revizije , uvjerali smo se da se knjigovodstvo za 2002. godinu vodi jedinstveno za obje komponente , tako da su navedeni nedostaci otklonjeni. Knjigovodstvo se vodi u skladu sa postojećim propisima koji reguliraju ovu oblast. Ne postoje posebne računovodstvene politike za specifična evidentiranje poslovnih događaja. U upotrebi su opća pravila o knjigovodstvu.

ZAKLJUČAK

Na kraju tim Ureda za reviziju rezimira date preporuke u ovom izvještaju sa prijedlogom načina rješavanja uočenih nepravilnosti :

- Za dokumentaciju za period do preuzimanja dužnosti novog menadžmenta , koja nije bila dostupna za H. Komponentu smo mišljenja da bi se svakako morala obezbjediti radi stvarnog utvrđivanja nastalih obaveza.
- Federalno ministarstvo odbrane ne obračunava ispravku vrijednosti stalnih sredstava niti vrši spravnjavanje materijalnog sa finansijskim knjigovodstvom. Potrebno je u narednom periodu uskladiti evidentiranje stalnih sredstava sa opštim propisima ili pokrenuti inicijativu za donošenje specifičnih propisa za Federalno ministarstvo odbrane za evidentiranje stalnih sredstava. Činjenica je da se sada evidencija stalnih sredstava vodi u suprotnosti sa opštim propisima koji definiraju tu oblast.
- Prekoračenje rebalansom planiranih sredstava za iznos od 73.284.362 KM (22%). Mišljenja smo da bi planiranje budžeta za Federalno ministarstvo odbrane po pojedinim kategorijama rashoda moglo pomoći u praćenju izvršenja budžeta. Također mislimo da bi suštinsko provođenje sistema internih kontrola u mnogome doprinjelo otklanjanju ovog nedostatka.
- Djelimično je poštivana Uredba o postupku nabave roba , usluga i ustupanju radova. Kako smo se uvjerali u toku revizije ova Uredba se u 2002. godini počela provoditi u cjelosti.
- Isplaćivanje naknada za smještaj uposlenika koje nisu u skladu sa propisima u H.komponenti. Mišljenja smo da su ove isplate svakako vršene u suprotnosti sa navedenom Uredbom i da bi se sa takvim isplatama trebalo prestati sve do obezbjeđenja propisanih uslova. Saglasnost Premijera i negovog Zamjenika mora postojati.
- Ne vrši se povrat vlastitih prihoda na budžet u skladu sa Zakonom o budžetu F BiH. Trošenje vlastitih prihoda spada u nezakonito trošenje sredstava. Mišljenja smo da se takav način trošenja sredstava u budućnosti ne bi smio ponavljati.

Na kraju , mišljenja smo da preporuke i način rješavanja navedenih nedostataka treba u potpunosti provesti , kako bi finansijski izvještaji u budućnosti dali istinit i fer prikaz finansijskog poslovanja Federalnog ministarstva odbrane , kao i da se poslovanje ministarstva uskladi sa zakonskim propisima.

KOMENTAR

Federalno ministarstvo odbrane se u roku koji je bio određen očitovalo na nacrt našeg izvještaja o izvršenoj reviziji. U tom očitovanju su su imali manje opravdane primjedbe , koje smo mi usvojili , a odnosile su se najvećim dijelom na precizno definisanje perioda oko preuzimanja dužnosti novog menadžmenta. Bile su tu i primjedbe , koje nismo mogli usvojiti , jer se primjedbe svode na objašnjavanje razloga za činjenje nepravilnosti navedenih u našem izvještaju. Ta objašnjenja se svode na :

- Potvrdu o nedostupnosti dokumentacije za H.komponentu za period do dolaska na dužnost novog menadžmenta , gdje navode da će «poduzeti dopunske korake na osiguranju finansijske dokumentacije».

- Potvrdu o vođenju stalnih sredstava na način koji nije u skladu sa propisima , gdje navode da će «stupiti u kontakt sa Federalnim zavodom za računovodstvo i reviziju da ovaj problem rasprave i pokrenu eventualne izmjene propisa ili da iznađu način kako u potpunosti primjeniti važeće propise».
- Potvrdu da se nije poštivala Uredba o nabavci roba , usluga i ustupanju radova , i da je «ovaj nedostatak prilikom zaključivanja ugovora za 2002. godinu otklonjen , što se ističe u izvještaju Ureda za reviziju».
- Potvrdu za isplate za smještaj suprotno važećim propisima i da su «u ovoj godini nastavili slati spiskove na odobrenje Premijeru i da su saglasnost dobili za svaki mjesec , te da smatraju da je ovaj nedostatak u poslovanju otklonjen».
- Potvrdu da nisu vraćani vlastiti prihodi na budžet i da su «iz ovi sredstava pokriveni troškovi radova i usluga na osnovu kojih su ostvarivani ti prihodi i djelimično zbog toga što nisu imali dovoljno sredstava za pokriće redovnog poslovanja».
- Naš navod o izvršenim pozajmicama , za koje ne postoji zakonsko uporište , u H.komponenti u svom očitovanju u Federalnom ministarstvu odbrane nisu komentarisali.

Revizor

Velić Fuad

Revizor

Barbarić Dubravka

Mlađi revizor

Novak Jadranka